Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

12 päivänä syyskuuta 2013 *

Julkiset hankinnat — Direktiivi 2004/18/EY — 1 artiklan 9 kohdan toisen alakohdan c alakohta — Julkisoikeudellisen laitoksen käsite — Edellytys, joka koskee sitä, että rahoitus on peräisin valtiolta, alue- tai paikallistason julkisyhteisöiltä taikka muilta julkisoikeudellisilta laitoksilta tai että johto tai toiminta on valtion, alue- tai paikallistason julkisyhteisön taikka muiden julkisoikeudellisten laitosten valvonnassa — Lääkärien ammatillinen yhdistys — Lakisääteinen rahoitus yhdistyksen jäsenten maksamilla jäsenmaksuilla — Jäsenmaksujen suuruus, jonka kyseisen yhdistyksen valtuusto vahvistaa — Yhdistyksen autonomia määritellä lakisääteisten tehtäviensä laajuus ja toteuttamistapa

Asiassa C-526/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberlandesgericht Düsseldorf (Saksa) on esittänyt 5.10.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 18.10.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

IVD GmbH & Co. KG

vastaan

Ärztekammer Westfalen-Lippe,

WWF Druck + Medien GmbH:n

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit A. Rosas, E. Juhász, D. Šváby (esittelevä tuomari) ja C. Vajda,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies A. Impellizzeri,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 8.11.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— IVD GmbH & Co. KG, edustajanaan Rechtsanwalt J. Eggers,

— Ärztekammer Westfalen-Lippe, edustajinaan Rechtsanwalt S. Gesterkamp ja Rechtsanwalt T. Schneider-Lasogga,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

— Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja T. Müller,

— Euroopan komissio, asiamiehinään M. Noll-Ehlers, A. Tokár ja C. Zadra,

kuultuaan julkisasiamiehen 30.1.2013 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY (EUVL L 134, s. 114) 1 artiklan 9 kohdan toisen alakohdan c alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat IVD GmbH & Co. KG (jäljempänä IVD) ja Ärztekammer Wesfalen-Lippe (Westfalen-Lippen lääkärien ammatillinen yhdistys, jäljempänä Ärztekammer) ja jossa on kyseessä viimeksi mainitun päätös tehdä hankintasopimus toisen yrityksen kanssa tarjouspyynnön jälkeen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2004/18 1 artiklan 9 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa säädetään seuraavaa:

”’Julkisoikeudellisella laitoksella’ tarkoitetaan laitosta,

a) joka on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole teollista tai kaupallista luonnetta,

b) joka on oikeus[subjekti], ja

c) jota joko rahoittaa pääosin valtio, alueellinen tai paikallinen viranomainen taikka muu julkisoikeudellinen laitos tai jonka johto on näiden laitosten valvonnan alainen taikka jonka hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä valtio, alueellinen tai paikallinen viranomainen taikka muu julkisoikeudellinen laitos nimittää yli puolet.

Liitteessä III ovat ohjeelliset luettelot toisen alakohdan a, b ja c alakohdassa säädetyt edellytykset täyttävistä julkisoikeudellisista laitoksista ja niiden ryhmistä. – –”

4 Saksan liittotasavallan osalta mainitussa liitteessä mainitaan ammatilliset järjestöt ja erityisesti lääkärien ammatilliset yhdistykset valtion, osavaltioiden tai paikallisten viranomaisten perustamina yhteisöinä (III osaston 1.1 ryhmän toinen luetelmakohta).

Saksan oikeus

5 Terveydenhoitoalan ammateista annetun Nordrhein-Westfalenin osavaltion lain (Heilberufsgesetz des Landes Nordrhein-Westfalen, jäljempänä HeilBerG NRW) 6 §:n 1 momentin 1–5 kohdan mukaan Ärztekammerin tehtävänä on erityisesti:

”1. tukea julkista terveydenhuoltoa ja julkista eläinterveydenhuoltoa niiden tehtävien hoitamisessa sekä erityisesti tehdä ehdotuksia kaikissa terveydenhoitoalan ammatteja ja lääketiedettä koskevissa kysymyksissä

2. antaa valvontaviranomaisen pyynnöstä lausuntoja ja toimivaltaisten viranomaisten pyynnöstä asiantuntijalausuntoja sekä nimittää asiantuntijoita

3. varmistaa lääkäri- ja hammaslääkäripäivystys vastaanottoaikojen ulkopuolella ja tiedottaa siitä sekä antaa päivystyspalvelua koskevat säännöt

4. edistää ja tarjota yhdistyksen jäsenten ammatillista jatkokoulutusta, jotta ammatin harjoittamisen edellyttämät yhdistyksen jäsenten tiedot, valmiudet ja kyvyt ovat koko ammatin harjoittamisen ajan tieteen ja käytännön viimeisimmän kehityksen mukaisia, säännellä jatkokoulutusta tämän lain mukaisesti sekä antaa ammatillista pätevyyttä koskevia todistuksia; – –

5. edistää ja harjoittaa laadunvarmistusta terveydenhuollon ja eläinterveydenhuollon aloilla – ja suorittaa erityisesti sertifiointeja – sekä sopia laadunvarmistuksesta asianomaisten kanssa.”

6 Ennakkoratkaisupyynnöstä ja unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta käy ilmi, että samassa laissa

— annetaan Ärztekammerin tehtäväksi myös muun muassa huolehtia ammattikunnan korkeasta tasosta, puolustaa jäsentensä ammatillisia etuja, valvoa sen jäsenten välisiä hyviä suhteita, perustaa jäsentensä ja heidän perheidensä hyväksi avustuselimiä sekä tiedottaa yleisölle sen toiminnoista ja ammattikuntaan liittyvistä aiheista (6 §:n 1 momentin 6–8, 10 ja 12 kohta)

— myönnetään yhdistyksen jäsenyys kaikille lääkäreille, jotka harjoittavat ammattiaan Land Nordrhein-Westfalenissa tai joilla on siellä pysyvä asuinpaikka (2 §)

— annetaan pääsääntöisesti kyseisen yhdistyksen kaikille jäsenille äänioikeus valittaessa valtuuston jäseniä (12 §:n 1 momentti)

— annetaan Ärztekammerille oikeus periä jäseniltään jäsenmaksuja tehtäviensä hoitamista varten (6 §:n 4 momentin ensimmäinen virke)

— säädetään, että kyseisten jäsenmaksujen suuruus vahvistetaan yhdistyksen valtuuston vahvistamissa maksusäännöissä (23 §:n 1 momentti)

— säädetään, että maksusäännöt edellyttävät valvontaviranomaisen hyväksyntää (23 §:n 2 momentti), jonka tarkoituksena on yksinomaan turvata mainitun yhdistyksen varainhoidollinen tasapaino, ja

— säädetään, että valvontaviranomainen harjoittaa yleistä jälkikäteistä valvontaa, joka koskee sitä, onko tapa, jolla Ärztekammer hoitaa tehtäviään, yhteensopiva lainsäädännön kanssa (28 §:n 1 momentti).

Pääasia ja ennakkoratkaisupyyntö

7 Ärztekammer aloitti julkisen hankintamenettelyn tiedotuslehtensä painamisesta ja lähetyksestä sekä ilmoitusten hankinnasta ja tilausten myynnistä sekä julkaisi hankintailmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä 5.11.2010. Kahden muun tarjoajan hylkäämisen jälkeen valinta suoritettiin IVD:n ja WWF Druck + Medien GmbH:n välillä, joista jälkimmäisen tarjous lopulta hyväksyttiin.

8 IVD riitautti mainitun päätöksen ensin oikaisuvaatimuksella ja sen jälkeen Vergabekammerille, joka on julkisia hankintoja koskevien riitojen alalla toimivaltainen hallintoviranomainen, tekemässään muutoksenhaussa, jossa se väitti, ettei sopimuspuoleksi valittu yritys ollut esittänyt tiettyjä Ärztekammerin edellyttämiä referenssejä. Kyseinen viranomainen hylkäsi IVD:n muutoksenhaun ja totesi sen vaatimukset perusteettomiksi.

9 Oberlandesgericht Düsseldorf (Düsseldorfin ylin alueellinen tuomioistuin), jonka käsiteltäväksi kyseisen viranomaisen ratkaisusta tehty valitus on saatettu, päätti tutkia viran puolesta kysymyksen siitä, onko Ärztekammeria pidettävä hankintaviranomaisena; tämän kysymyksen perusteella määräytyy se, onko IVD:n tekemä muutoksenhaku otettava tutkittavaksi.

10 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoo, että niillä tehtävillä, joita mainitulla ammatillisella yhdistyksellä HeilBerG NRW:n 6 §:n 1 momentin 1–5 kohdan mukaan on, tyydytetään yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole teollista tai kaupallista luonnetta. Lisäksi unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta käy ilmi, että kyseinen yhdistys on oikeussubjekti. Näin ollen yhdistys täyttää sen mukaan direktiivin 2004/18 1 artiklan 9 kohdan toisen alakohdan a ja b alakohdassa vahvistetut edellytykset.

11 Kyseinen tuomioistuin pohtii sitä vastoin, onko Ärztekammerin oikeus periä jäseniltään jäsenmaksuja katsottava sellaiseksi välilliseksi valtion rahoitukseksi, joka täyttää kyseisen direktiivin 1 artiklan 9 kohdan toisen alakohdan c alakohdassa asetetun ensimmäisen edellytyksen.

12 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan asiassa C-337/06, Bayerischer Rundfunk ym., 13.12.2007 annetusta tuomiosta (Kok., s. I-11173) samoin kuin asiassa C-300/07, Hans & Christophorus Oymanns, 11.6.2009 annetusta tuomiosta (Kok., s. I-4779) käy ilmi, että tällaisesta välillisestä valtion rahoituksesta on kyse, jos valtio joko vahvistaa itse jäsenmaksujen perusteen ja suuruuden tai käyttää sellaisten säännösten avulla, joissa määritellään täsmällisesti etuudet, jotka kyseisen oikeushenkilön on tarjottava, ja asetetaan jäsenmaksujen suuruuden määrittämistä koskevat säännöt, siinä määrin vaikutusvaltaa, että oikeushenkilöllä on maksua vahvistaessaan enää ainoastaan vähäinen harkintavalta.

13 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että sovellettavassa lainsäädännössä ei vahvisteta Ärztekammerin perimien jäsenmaksujen suuruutta eikä määritellä sille annettujen tehtävien laajuutta ja toteuttamistapaa siten, että mainittu yhdistys voisi vahvistaa maksut ainoastaan tiukoissa raameissa. Päinvastoin on niin, että koska kyseisellä yhdistyksellä on laaja harkintavalta tehtäviensä suorittamisessa, sillä on laaja harkintavalta omien rahoitustarpeidensa määrittämisessä ja siten jäsenmaksujensa suuruuden vahvistamisessa. Kyseinen tuomioistuin toteaa lisäksi, että vaikka onkin olemassa järjestelmä, joka edellyttää, että valvontaviranomainen hyväksyy maksusäännöt, joissa vahvistetaan jäsenmaksujen suuruus, hyväksynnällä pyritään ainoastaan turvaamaan kyseisen yhdistyksen varainhoidollisen tasapainon säilyminen.

14 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoo näiden erityisten seikkojen perusteella, että Ärztekammer ei täytä yhteisöjen tuomioistuimen nyt käsiteltävän tuomion 12 kohdassa mainituissa tuomioissa esiin tuomia erityispiirteitä, ja se pohtii, ovatko nämä erityispiirteet välttämättömiä kaikissa tapauksissa, jotta voidaan katsoa, että julkista rahoitusta koskeva edellytys täyttyy.

15 Tässä asiayhteydessä Oberlandesgericht Düsseldorf on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”’Rahoittaako pääosin valtio’ – – direktiivin 2004/18 1 artiklan 9 kohdan toisen alakohdan c alakohdassa tarkoitettua – – laitosta (tässä ammatillinen yhdistys) tai onko sen ’johto’ valtion ’valvonnan alainen’, kun

— laitokselle myönnetään laissa toimivalta periä jäseniltään jäsenmaksua, mutta laissa ei vahvisteta jäsenmaksun suuruutta eikä maksulla rahoitettavien suoritusten laajuutta,

— valtion on kuitenkin hyväksyttävä maksusäännöt?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

16 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 2004/18 1 artiklan 9 kohdan toisen alakohdan c alakohtaa tulkittava siten, että julkisoikeudellisen ammatillisen yhdistyksen kaltainen laitos täyttää joko sitä koskevan edellytyksen, että pääosa rahoituksesta on peräisin julkiselta vallalta, kun kyseinen laitos rahoitetaan pääosin sen jäsenten maksamilla jäsenmaksuilla, joiden suuruus laitoksella on sovellettavan lain nojalla toimivalta vahvistaa ja jotka sillä on sovellettavan lain nojalla toimivalta periä, mikäli kyseisessä laissa ei määritellä kyseisen laitoksen niiden lakisääteisten tehtäviensä suorittamisen yhteydessä toteuttamien toimien laajuutta ja toteuttamistapaa, jotka on tarkoitus rahoittaa kyseisillä jäsenmaksuilla, tai sitä koskevan edellytyksen, että laitoksen johto on julkisen vallan valvonnan alainen, koska valvontaviranomaisen on hyväksyttävä päätös, jolla kyseinen laitos vahvistaa näiden jäsenmaksujen suuruuden.

17 Heti aluksi on huomautettava, kuten kansallinen tuomioistuin on todennut, että direktiivin 2004/18 liite III, jossa yksilöidään kyseisessä 1 artiklan 9 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetut julkisoikeudelliset laitokset ja niiden ryhmät kussakin jäsenvaltiossa, koskee Ärztekammeria. Kyseisen liitteen Saksan liittotasavaltaa koskevan III osaston 1.1 ryhmän, joka koskee ”valtion, osavaltioiden (Länder) tai paikallisten viranomaisten perustamia julkisoikeudellisia yhteisöjä, laitoksia ja säätiöitä”, ”ammatillisia järjestöjä” koskevassa toisessa luetelmakohdassa mainitaan muun muassa ”lääkärien – – liitot ja yhdistykset”.

18 Kuten julkisasiamies kuitenkin huomauttaa ratkaisuehdotuksensa 20 ja 21 kohdassa, tietyn laitoksen kirjaaminen kyseiseen liitteeseen tarkoittaa vain direktiivin 2004/18 1 artiklan 9 kohdan toisessa alakohdassa ilmaistun aineellisen säännön täytäntöönpanoa, mutta tästä ei seuraa kumoamatonta olettamaa, että kyseinen laitos on tässä säännöksessä tarkoitettu ”julkisoikeudellinen laitos”. Näin ollen silloin, kun kansallinen tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle tätä koskevan perustellun pyynnön, unionin tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa kyseisen direktiivin sisäinen johdonmukaisuus tarkastamalla, merkitseekö laitoksen kirjaaminen kyseiseen liitteeseen kyseisen aineellisen säännön virheetöntä soveltamista (ks. vastaavasti em. asia Hans & Christophorus Oymanns, tuomion 42, 43 ja 45 kohta).

19 Tässä yhteydessä direktiivin 2004/18 1 artiklan 9 kohdan toisen alakohdan nojalla jokin yksikkö on kyseisessä säännöksessä tarkoitettu ”julkisoikeudellinen laitos” ja siihen sovelletaan tällä perusteella kyseisen direktiivin säännöksiä, mikäli seuraavat kolme kumulatiivista edellytystä täyttyvät: kyseinen yksikkö on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole teollista tai kaupallista luonnetta (a alakohta), se on oikeussubjekti (b alakohta) ja sitä joko rahoittaa pääosin julkinen valta tai sen johto on julkisen vallan valvonnan alainen taikka julkinen valta nimittää yli puolet sen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä (c alakohta).

20 Kyseisen direktiivin 1 artiklan 9 kohdan toisen alakohdan c alakohdassa ilmaistut kolme vaihtoehtoista edellytystä merkitsevät kaikki läheistä riippuvuussuhdetta julkiseen valtaan. Tällainen riippuvuussuhde on näet omiaan mahdollistamaan sen, että julkinen valta voi vaikuttaa kyseisen laitoksen julkisia hankintoja koskeviin päätöksiin, mikä saattaa johtaa siihen, että kyseiset päätökset tehdään muiden kuin taloudellisten perusteiden pohjalta, ja erityisesti vaaraan, että suositaan kotimaisia tarjouksen tekijöitä tai ehdokkaita, mistä aiheutuisi palvelujen tarjoamisen vapauden ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden esteitä, mikä julkisia hankintoja koskevien direktiivien soveltamisella nimenomaan pyritään estämään (ks. direktiiviä 2004/18 edeltäneistä vastaavista säännöksistä asia C-237/99, komissio v. Ranska, tuomio 1.2.2001, Kok., s. I-939, 39, 41, 42, 44 ja 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

21 Näiden tavoitteiden valossa kutakin näistä edellytyksistä on tulkittava toiminnallisesti (ks. direktiiviä 2004/18 edeltäneistä vastaavista säännöksistä em. asia komissio v. Ranska, tuomion 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja em. asia Bayerischer Rundfunk ym., tuomion 40 kohta) eli sen täytäntöönpanoa koskevista muodollisista menettelytavoista riippumatta (ks. analogisesti asia C-360/96, BFI Holding, tuomio 10.11.1998, Kok., s. I-6821, 62 ja 63 kohta), ja kunkin edellytyksen on katsottava luovan läheisen riippuvuussuhteen julkiseen valtaan.

22 Ensinnäkin direktiivin 2004/18 1 artiklan 9 kohdan toisen alakohdan c alakohdassa ilmaistusta ensimmäisestä edellytyksestä, joka koskee sitä, että pääosa rahoituksesta on peräisin julkiselta vallalta, on todettava, että rahoituksen käsitteellä tarkoitetaan varainsiirtoa, jolla edistetään ilman erityistä vastiketta kyseisen yksikön toimintaa (ks. direktiiviä 2004/18 edeltäneistä vastaavista säännöksistä asia C-380/98, University of Cambridge, tuomio 3.10.2000, Kok., s. I-8035, 21 kohta).

23 Koska tätä käsitettä on tulkittava toiminnallisesti, unionin tuomioistuin on katsonut, että edellytys, joka koskee sitä, että pääosa rahoituksesta on peräisin julkiselta vallalta, kattaa välillisen rahoitustavan.

24 Tällainen rahoitus voidaan toteuttaa sellaisen maksun avulla, jonka periaatteesta ja suuruudesta säädetään velvoittavasti lailla, joka ei ole maksuvelvollisten henkilöiden suorittama vastike kyseisen laitoksen tarjoamien palvelujen tosiasiallisesta käytöstä ja jonka perimistavat perustuvat julkisen vallan valtaoikeuksiin (ks. vastaavasti em. asia Bayerischer Rundfunk ym., tuomion 41, 42, 44, 45 ja 47–49 kohta).

25 Se seikka, että muodollisesti laitos vahvistaa itse niiden jäsenmaksujen suuruuden, jotka muodostavat pääosan sen rahoituksesta, ei sulje pois sitä, että kyseessä saattaa olla kyseisen edellytyksen täyttävä välillinen rahoitus. Näin on silloin, kun julkisten sosiaalivakuutuskassojen kaltaiset laitokset rahoitetaan vakuutettujen ilman erityistä vastasuoritusta itse maksamien tai heidän puolestaan maksettujen vakuutusmaksujen avulla, kun tällaiseen kassaan kuuluminen ja vakuutusmaksujen maksaminen on lain nojalla pakollista ja kun yhtäältä kyseisten maksujen suuruus, vaikka kyseiset sosiaalivakuutuskassat muodollisesti vahvistavat sen itse, on oikeudellisesti rajattu, koska laissa määritellään kyseisten kassojen tarjoamat etuudet sekä niihin liittyvät menot ja kielletään niitä harjoittamasta toimintaansa voittoa tavoitellen, ja toisaalta sille on saatava valvontaviranomaisen hyväksyntä ja kun maksut peritään sitovasti julkisoikeudellisten säännösten nojalla (ks. vastaavasti em. asia Hans & Christophorus Oymanns, tuomion 53–56 kohta).

26 On kuitenkin huomautettava, että Ärztekammerin kaltaisen laitoksen tilannetta ei voida rinnastaa nyt annettavan tuomion edellisessä kohdassa kuvattuun tilanteeseen.

27 Vaikka näet kyseisen laitoksen tehtävät luetellaan HeilBerG NRW:ssä, ennakkoratkaisupyynnöstä käy kuitenkin ilmi, että kyseisen laitoksen tilanteelle on ominaista se, että sille jätetään kyseisessä laissa huomattava autonomia määritellä niiden toimien luonne, laajuus ja toteuttamistavat, jotka se toteuttaa tehtäviensä suorittamiseksi, ja näin ollen vahvistaa tätä tarkoitusta varten tarvittava talousarvio ja tämän seurauksena jäseniltään perimiensä jäsenmaksujen suuruus. Se seikka, että kansallisen valvontaviranomaisen on hyväksyttävä säännöt, joissa tämä määrä vahvistetaan, ei ole ratkaiseva, koska kyseinen valvontaviranomainen rajoittuu tarkastamaan, että kyseisen laitoksen varainhoito on

tasapainossa, eli että viimeksi mainittu laitos varmistaa jäseniltään perimiensä jäsenmaksujen ja muiden varojen avulla riittävät tulot, joilla voidaan kattaa sen itse päättämin tavoin harjoittamaansa toimintaan liittyvät kaikki kustannukset.

28 Kuten julkisasiamies on lisäksi todennut ratkaisuehdotuksensa 65 ja 66 kohdassa, tätä autonomiaa suhteessa julkiseen valtaan tukee nyt käsiteltävässä asiassa vielä se, että valtuusto, joka koostuu itse jäsenmaksuja maksavista henkilöistä, vahvistaa kyseiset säännöt.

29 Tämän jälkeen direktiivin 2004/18 1 artiklan 9 kohdan toisen alakohdan c alakohdassa ilmaistusta toisesta edellytyksestä, joka koskee sitä, että laitoksen johdon on oltava julkisen vallan valvonnan alainen, on muistutettava, että pääsääntöisesti jälkikäteinen valvonta ei täytä tätä edellytystä, koska viranomaiset eivät jälkikäteistä valvontaa harjoittaessaan voi vaikuttaa kyseisen laitoksen tekemiin julkisia hankintoja koskeviin päätöksiin (ks. vastaavasti asia C-373/00, Adolf Truley, tuomio 27.2.2003, Kok., s. I-1931, 70 kohta). Näin on siis pääsääntöisesti tapauksessa, jossa valvontaviranomainen suorittaa jälkikäteen yleistä laillisuusvalvontaa, ja erityisesti tapauksessa, jossa valvontaviranomainen toimii siten, että se hyväksyy kyseisen laitoksen päätöksen, jolla laitos vahvistaa niiden jäsenmaksujen suuruuden, jotka muodostavat suurimman osan sen rahoituksesta, ja rajoittuu varmistamaan, että kyseisen laitoksen varainhoito on tasapainossa.

30 Näin ollen vaikuttaa siltä, että vaikka laissa yhtäältä määritellään Ärztekammerin kaltaisen laitoksen tehtävät ja tapa, jolla pääosa sen rahoituksesta on järjestettävä, ja toisaalta säädetään, että valvontaviranomaisen on hyväksyttävä päätös, jolla kyseinen laitos vahvistaa jäsenmaksujensa suuruuden, kyseisellä laitoksella on konkreettisesti itsemääräämisoikeus organisaationsa ja talousarvionsa osalta, minkä vuoksi ei voida katsoa, että se olisi läheisessä riippuvuussuhteessa julkiseen valtaan. Näin ollen tällaisen laitoksen rahoitustavat eivät tarkoita, että pääosa rahoituksesta on peräisin julkiselta vallalta, eikä julkinen valta voi niiden avulla valvoa kyseisen laitoksen johtoa.

31 Kaikkien edellä esitettyjen huomioiden perusteella ennakkoratkaisupyyntöön on vastattava, että direktiivin 2004/18 1 artiklan 9 kohdan toisen alakohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että julkisoikeudellisen ammatillisen yhdistyksen kaltainen laitos ei täytä edellytystä, joka koskee sitä, että pääosa rahoituksesta on peräisin julkiselta vallalta, kun kyseinen laitos rahoitetaan pääosin sen jäsenten maksamilla jäsenmaksuilla, joiden suuruus laitoksella on lain nojalla toimivalta vahvistaa ja jotka sillä on lain nojalla toimivalta periä, mikäli kyseisessä laissa ei määritellä kyseisen laitoksen niiden lakisääteisten tehtäviensä suorittamisen yhteydessä toteuttamien toimien laajuutta ja toteuttamistapaa, jotka on tarkoitus rahoittaa kyseisillä jäsenmaksuilla, eikä edellytystä, joka koskee sitä, että laitoksen johto on julkisen vallan valvonnan alainen, pelkästään sillä perusteella, että valvontaviranomaisen on hyväksyttävä päätös, jolla kyseinen laitos vahvistaa näiden jäsenmaksujen suuruuden.

Oikeudenkäyntikulut

32 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY 1 artiklan 9 kohdan toisen alakohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että julkisoikeudellisen ammatillisen yhdistyksen kaltainen laitos ei täytä edellytystä, joka koskee sitä,

että pääosa rahoituksesta on peräisin julkiselta vallalta, kun kyseinen laitos rahoitetaan pääosin sen jäsenten maksamilla jäsenmaksuilla, joiden suuruus laitoksella on lain nojalla toimivalta vahvistaa ja jotka sillä on lain nojalla toimivalta periä, mikäli kyseisessä laissa ei määritellä kyseisen laitoksen niiden lakisääteisten tehtäviensä suorittamisen yhteydessä toteuttamien toimien laajuutta ja toteuttamistapaa, jotka on tarkoitus rahoittaa kyseisillä jäsenmaksuilla, eikä edellytystä, joka koskee sitä, että laitoksen johto on julkisen vallan valvonnan alainen, pelkästään sillä perusteella, että valvontaviranomaisen on hyväksyttävä päätös, jolla kyseinen laitos vahvistaa näiden jäsenmaksujen suuruuden.

Allekirjoitukset